

Något om Ludvig Nordströms barndom

Det finns anledning att dröja en stund vid Ludvig Nordströms familjehistoria och barndom "minnesåret" 2012. När Ludvig föddes i Härnösand den 25 februari 1882 fanns redan tre barn i hemmet, Selma Maria, (f. 1873) Hilda Gustafva, (f. 1875) och Gertrud Anna, (f. 1877). Deras mor Maria Wilhelmina, (f. 1849) hade avlidit i difteri under julhelgen 1878; några dagar tidigare hade också familjens förstfödde Anders Wilhelm (f. 1871) dött i samma sjukdom.

Då fadern Anshelm Nordström (1844–1908) varit änkeman i två år annonserade han efter en guvernant åt sina döttrar. Den tjugoåriga Mary Sarah Parfitt, (1860–1936) just då bosatt i Tyskland, men född i Paris av engelska föräldrar, svarade på annonsen.

Inflyttningslängden för Härnösand berättar att Mary Parfitt kom till staden den 26 februari 1881. Snart nog fick Mary ett annat uppdrag i familjen Nordström än att ge flickorna en gedigen borgerlig bildning med en fläkt av Kontinenten. Miss Parfitt blev fru Nordström. Lysning tillkännagavs i Härnösands domkyrka söndagen den 13 mars och vigsel skedde den 29 mars som år 1881 var en tisdag.

Första barnet i den nya familjen döptes alltså till Ludvig. Den 26 februari 1882, enligt födelseboken dagen efter Ludvig, kom hans tvilling till världen. Gustaf Oskar blev bara två månader gammal; han dog i lunginflammation den 28 april.

Under äktenskapets fyra första år nedkom Mary med ett barn om året. Alfred Edmund som föddes 1883 avled i scharlakansfeber i november 1886. Två dagar tidigare hade också han syster Astrid Emma Adrietta, född 1884, dött i samma farsot. Gustaf Hilding (1885–1949) blev det första av Ludvigs syskon som levde till vuxen ålder. Därefter föddes sönerna Alfred Oscar (1888–1934) och Thorsten "Tesse" John Spalding (1890–1896). I och med sladdbarnet Gertrude Mary Grants (1897–1991) födelse var syskonskaran fulltalig.

Man kan notera några händelser av speciell vikt under Ludvigs barndom. I sin bok *Kring ett äktenskap* nämner Marika Stiernstedt att hennes svärmor Mary berättat om hur hon tagit den knappt ettåriga Ludvig på armen och flytt till sina släktingar i England. På en av båtresorna föll Ludvig ur överkojen och mamman fann honom skrikande på golvet. Det är inte känt hur länge unga fru Nordström stannade borta. Men hon hade nog inte tänkt återvända. Anselm fick fara efter och hämta hem henne och Ludvig. Hur mycket Ludvig själv påverkades av denna dramatik är svårt att veta.

Då Ludvig var fjorton år avled hans lille bror Thorsten, Tesse kallad, i leukemi. Ludvig sörjde honom djupt, hans sjukdom och död har i alla händelser satt spår i en av Ludvig Nordströms noveller.

Året innan hade det allra värsta inträffat; fadern gjorde konkurs. Anselm Nordström var en känd person och före konkursen en av stadens rikaste. Så här beskrivs han av sonen Ludvig:

Tänk dig en liten man, hjulbent med mörka polisonger, svarta ögon och en något kalnad hjässa samt därtill livlig som en ekorre. Det blir patron Lack [Anshelm Nordström], som en gång i tiden ägde och bodde i det stora huset vid Skeppar Karls gränd [Norra Kyrkogatan]. Ur "Den oföränderlige", *Tomas Lack och hans familj*. 1930

Ludvig hade hittills levt ett i materiellt avseende fritt och sorglöst liv i "Stora Gulhuset" och på lantstället Vagnön. Nu var det slut med tjänstefolk som passade upp, och andra privilegier. Fadern tog med sig familjen och flyttade till Stockholm efter kraschen, men han trivdes inte och de flyttade hem igen efter bara ett halvår, nu till stadens utkant. Ludvig Nordström har om och om igen berättat om konkursen i sina noveller. Han blev aldrig fri händelsen.

Gode Gud! bad Tomas. Låt inte Tesse dö! Du lät pappa göra konkurs, och du vet, att vi nu äro så fattiga, att vi måste äta på vaxduk, och du ser, hur mamma gråter och gråter. Om Tesse inte dör, skall jag alla dagar bedja till dig och tro på ditt namn, och jag skall vara ödmjuk, och tänk på mammas glädje. Därför, gode Gud, låt inte Tesse dö. För din sons skull. Amen! Ur "Hur Tomas Lack blev fritänkare", *Tomas Lack och hans familj*. 1930

Jag har nämnt tre traumatiska händelser som går att peka på i Ludvigs liv, och som i alla fall på ett ungefär går att tidsbestämma. Men så fanns det där mörka i hans barndom som skavde mest hela tiden. Föräldrarna var olika; modern drömmande och tillbakadragen, fadern en känslomänniska med hetsigt temperament.

Han vävde sin väv. Dag efter dag vävdes in. [...] Tomas vävde alltid en svart tråd genom hela sin väv, dag ut och dag in, samma svarta tråd; över den grät han bittra trådar; över den bad han heta böner; över den grubblade han och drömde; och tråden spred sig över hela väven som det fina nervnätet i ett blad, och därigenom fick hela väven en skiftning i svart, ibland mörkare, ibland blekare. [...] Det var fadern och moderns kanske inte så farliga men ständiga inbördes strider. Ur "Tomas Lack offerar för sina föräldrar", *Tomas Lack och hans familj*. 1930

Livet gick vidare för Ludvig. Han tog studenten, läste ett par terminer i Uppsala och arbetade bland annat som journalist på *Sundsvalls tidning* och *Västernorrlands Allehanda*. Då Ludvig hösten 1906 debuterade med diktsamlingen *Kains land*, publicerade tidskriften *Idun* en notis, illustrerad med ett foto, om den unge författaren.

Och resten är litteraturhistoria.

Ludvig Nordström blev en kolossalt produktiv författare. Utöver hundratals artiklar i tidningar och tidskrifter omfattar hans bibliografi 80 separata arbeten: novellsamlingar, reportage – av vilka Lort-Sverige är det mest kända – reseskildringar, debattskrifter med mera.

Ludvig Nordström avled den 15 april 1942, endast 60 år gammal.

Källor:

www.Ancestry.com

www.svar.ra.se

Ludvig Nordström, *Tomas Lack och hans familj*. 1950

Marika Stiernstedt, *Kring ett äktenskap*. 1953

Foto på debutanten . *Idun* 1906.
Fotograf: Förmodligen Anton
Blomberg

Familjen Nordström i början på 1890-talet. Ludvig står längst till vänster. Bakre raden : Ludvigs halvsysstrar och brodern Alfred. I mamma Marys knä sitter Torsten, "Tesse" och till höger om pappa Anshelm står Hilding. Bilden är hämtad ur boken Kring ett äktenskap.

Isabella Josefsson